

A BOLGÁR ÉS CSEHSZLOVÁK KÖZMŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁRAK MUNKAVERSENYÉNEK FELTÉTELEI

Az alábbiakban két dokumentumot közlünk a közművelődési könyvtárak közötti munkaverseny feltételeiről. Az egyiket a Csehszlovák Köztársaság Oktatás- és Művelődésügyi Minisztériuma adta ki 1958. március 10.-én, a másikat pedig a Bolgár Népköztársaság Oktatás- és Művelődésügyi Minisztériuma és a Bolgár Hazafias Front Nemzeti Tanácsa tette közzé 1958. szeptember 9.-én.

A verseny alapvető célját mindkét versenyfelhívás általában a könyvtári munka színvonalának emelésében jelöli meg; az egyes versenypontok az adott könyvtári helyzetnek és szükségleteknek felelnek meg.

+
+ +

A "KIVÁLÓ KÖZMŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁR" CIM ELNYERÉSÉÉRT FOLYÓ MUNKAVERSENY ÚJ FELTÉTELEI CSEHSZLOVÁKIÁBAN

Az I. rész a verseny céljáról szól, amit röviden a fenti összefoglalóban már vázoltunk.

Alapvető feltételek

1./ A "Kiváló közművelődési könyvtár" elnevezésű versenyben azt kell vizsgálni, hogy a könyvtár miképpen teljesíti a szervezeti szabályzatban kitűzött feladatokat, főleg pedig azt, hogy miképpen

6./ gondoskodik a könyvgyűjtemények helyes összetételéről, az állománynak a marxizmus-leninizmus klasszikusai alapvető műveivel való gyarapításáról, a további politikai irodalom és a lakosság igényeinek és szükségleteinek megfelelő természet-

A kerületi közművelődési könyvtáraknál - a fentiekén kívül - azt is vizsgáljuk, hogyan gondoskodnak a helyismereti irodalom gyűjteményének kiépítéséről és arról, hogy a nemzetiségi vidékeken az állományt a nemzetiségek anyanyelvén írott könyvanyaggal is gyarapítsák;

b./ biztosítja a könyvállomány védelmét, milyen fokon áll a könyvtári technika és az adminisztráció, miképpen bocsátja rendelkezésre a könyveket válogatópolcok, katalógusok és ajánló bibliográfiák segítségével;

c./ fejleszti az olvasókkal való foglalkozás egyéni és kollektív formáit; miképpen nyújt bibliográfiai tájékoztatást és hogyan szerzi meg az olvasók számára szükséges könyveket a könyvtárközi kölcsönzés útján, hogyan segíti a pártoktatást a szükséges könyveknek soronkívüli beszerzésével, hogyan működik közre a szövetkezeti iskolákkal és az önkéntes társadalmi szervezetekkel, hogyan biztosítja olvasói számára a központi, illetve kerületi és járási sajtókiadványokat, valamint az alapvető fontosságú folyóiratokat az olvasóteremben és hogyan fejleszti a napisajtóval való foglalkozást;

d./ miképpen működik közre az ifjúsággal való foglalkozás során az iskolával, az uttörő szervezettel, a Csehszlovák Ifjúsági Szövetséggel és az ifjúsági egyesületekkel; a nagyobb könyvtáraknál lemérik az önálló gyermekkönyvtári osztály, a kisebb könyvtáraknál pedig a gyermekirodalom részlegeinek munkáját, állományának új irodalommal való folyamatos gyarapítását;

e./ miképpen ad módszertani segítséget az egységes hálózat könyvtárainak - az instruáló tevékenység fejlesztésével és a helyszínen nyújtandó tanáccsal; a járási és a kerületi könyvtáraknál azt is meg kell vizsgálni, hogy - az illetékes nemzeti bizottság oktatás- és művelődésügyi osztályainak útmutatásai alapján - hogyan gondoskodnak a könyvtári dolgozók szak-képzettségének emeléséről, a munkaverseny kibontakoztatásáról és milyen könyveket juttatnak letéti anyagukból az alacsonyabb típusú könyvtárak számára;

f./ hogyan propagálja a könyveket és a könyvtárat a fiatalok, a könyvtári plakátok, kiállítások, rádióadások és

egyéb formák segítségével, figyelembe véve a helyi feltételeket;

g./ miképpen alakítja ki a külső munkatársak /aktivisták/ együttesét, akik segítséget nyújtanak a könyvtár fő feladatainak végrehajtásához; miképpen szervez az olvasók számára szaköröket és milyen módon tárgyalják a könyvtár tevékenységét az olvasók évi gyűlésén; a járási és a kerületi könyvtáraknál megvizsgálendő a Könyvtári Tanács munkája is;

h./ miképpen helyezték el és rendezték be a könyvtárat, politikailag és esztétikailag milyen a könyvtár díszítése és vonzereje, s vajon kellemes környezetet nyújt-e az olvasók számára;

i./ hogyan fajti ki tevékenységét a többi népművelési intézmény és tömegszervezet munkatervével összehangolt és az illetékes nemzeti bizottság végrehajtó testülete által jóváhagyott munkaterv alapján.

2./ A kiváló közművelődési könyvtárnak teljes mértékben be kell kapcsolódnia a község, a város, a járás és a kerület közéletébe, /emeltt mérlegre kell tennünk a könyvtár helyzetét és működését, figyelembe véve az egyes nemzeti bizottságok közt folyó munkaversenyt/, új munkaformákat és munkamódszereket kell keresnie, ki kell próbálnia a bel- és külföldi könyvtárak tapasztalatait és ezeket általánosítani és felhasználni a könyvtárak helyzetének és munkájának megjavítására.

Számszerű mutatók

1./ A verseny kiértékelésének alapvető és döntő szempontja a könyvtárak tevékenységének minőségi elemzése. A megállapított számszerű mutatókat segédeszköznek kell tekinteni a munka terjedelmének megítélésénél és vezérfonalnak a könyvtáros számára. A főhivatású könyvtárosokkal dolgozó könyvtárak munkájának értékelésénél tekintetbe kell venni a könyvtár dolgozóinak létszámát is.

2./ Az alábbi /4.számú/ bekezdésben közölt számszerű mutatók a verseny központi fordulója /az oktatás- és művelődésügyi minisztérium elismerő okleveléért, továbbá a "Kiváló közművelődési könyvtár" cím és embléma elnyeréséért folyó verseny/ számára érvényesek. Emellett előfeltétel, hogy a kitüntető cím odaitételére javasolt könyvtárak rendkívül magas színvonalú tevékenységüket mutassanak ki a munka

3./ Ahhoz, hogy mind több kiskönyvtár kapcsolódhassék be a versenybe, a járási nemzeti bizottság oktatás- és művelődésügyi osztálya számszerű mutatókat állapít meg a járási versenyben résztvevő könyvtárak részére, figyelembevéve a járás feltételeit és szükségleteit. A kerületi versenyben résztvevő könyvtárak részére a kerületi nemzeti bizottság oktatás- és művelődésügyi osztálya állapítja meg a versenyfeltételeket. Mindkét esetben azonban feltétlenül szükséges, hogy a megállapított mutatószámok meghaladják az egész járásra, /az egész kerületre/ kiszámított átlagokat.

4./ Számszerű mutatók a munkaverseny kiértékelésére:

	Kerületi közmü. kvt.	Járási közmü. kvt.	Községi közmü. kvt.	Egyéb könyvtárak
I. A könyvállomány helyzete:				
Együttes könyvállomány	1,5 - 2 kötet egy lakosra			
a./ebből ismeretterj. irodalom	40 % /35 %/++	35 %	32 %	32 %
b./ebből ifjúsági irodalom	18 %	18 %	20 %	20 %
II. Az olvasók száma a lakosság számához viszonyítva				
	13 %	15 %	18 %	20 %
III. Kölesönzés:				
Egy lakosra összesen	4	5	5	6
Az ismeretterj. irod. aránya az összköles. arányában	14 % /11 %/++	12 %	12 %	13 %
Az ifjúsági irod. aránya az összköles. viszonyítva	25 %	25 %	30 %	30 %
IV. Kölesönzési idő hetente				
	32 óra	20 óra	6 óra /16 óra/+++	4 óra
V. Az olvasóval való foglalkozás kollektív formái:				
Olvasóankétek és irodalmi estek száma /beleértve a falusi instruáló beszélg./	60	36	10	6
Ebből szakirodalmi ismertetés az ifjúság számára /az ankétek együttes számából	25	15	4	2
Nagykiállítások	2	2	1	-

Megjegyzések a tuloldalon lévő táblázathoz:

+ A kerületi közművelődési könyvtárak és a járási közművelődési könyvtárak munkájának értékelésénél mindenképp azt veszik tekintetbe, hogy ezek a könyvtárak miképpen járulnak hozzá a saját munkaterületükön lévő könyvtárak tevékenységéhez. Feltételezzük, hogy a fentebb említett könyvtárak dolgozói évente legalább **e g y s z e r** meglátogatják a saját járásukhoz tartozó falusi könyvtárakat; a járási közművelődési könyvtár módszertani kabinetjének dolgozói egy évben legalább 2-3-szor ellátogatnak a járási könyvtárakba.

++ Azokban a kerületi városokban /kerületi székhelyeken/, ahol a kerületi közművelődési könyvtár mellett állami tudományos könyvtár is működik, az ismeretterjesztő irodalom köteteinek számát 35 %-ra, a **k ö l c s ö n z é s e k** számát pedig 11 %-ra lehet csökkenteni.

+++ A községi közművelődési könyvtáraknál abban az esetben lehet beiktatni heti 16 óra kölcsönzési időt, ha a könyvtár élén **f ő h i - v a t á s u** könyvtáros áll.

A verseny kiértékelése

1./ A verseny hosszú ideig tart. Az egyes versenyfordulók időtartama megegyezik a naptári évvel; a forduló január 1-én kezdődik és december 31-vel végződik.

2./ Az a könyvtár, amely sikeresen teljesíti a versenyfeltételeket, elismerést kaphat, melynek a következő fokozatai vannak:

- a./ A járási nemzeti bizottság elismerő oklevele;
- b./ a kerületi nemzeti bizottság elismerő oklevele;
- c./ az Oktatás- és Művelődésügyi Minisztérium elismerő oklevele;
- d./ az Oktatás- és Művelődésügyi Minisztérium elismerő oklevele és a "Kiváló közművelődési könyvtár" cím és oklevél odaítélése.

A járási /kerületi/ nemzeti bizottság által odaítélendő kitüntetésre a járási /kerületi/ nemzeti bizottság oktatás- és művelődésügyi osztálya tesz javaslatot a járási /kerületi/ versenybizottság ajánlására.

Az Oktatás- és Művelődésügyi Minisztérium elismerő oklevele és a "Kiváló közművelődési könyvtár" feliratu embléma elnyerésére a központi versenybizottság tesz javaslatot, a kitüntetést a minisztérium ítéli oda.

tár kaphatja meg, amely már korábban elnyerte a járási nemzeti bizottság elismerő oklevelét; az oktatás- és művelődésügyi minisztérium elismerő oklevelét pedig csak az a könyvtár nyerheti el, amelyet már a kerületi nemzeti bizottság kitüntetéssel elismerő oklevellel. A "Kiváló közművelődési könyvtár" cím és embléma odaítélése csak akkor lehetséges, ha a könyvtár már elnyerte az oktatás- és művelődésügyi minisztérium elismerő oklevelét. Az egyes fokozatok, illetve az embléma odaítélése közt legalább egy teljes évnek kell elmulnia. A járási, kerületi és központi elismerő okleveleket mindig május 9.-én ítélik oda.

3./ A járási és a kerületi versenybizottságok az illetékes nemzeti bizottság oktatás- és művelődésügyi osztályainak tanácsadó szervei; a versenybizottság tagjait az utóbb említett osztály nevezi ki. A bizottság legalább három tagból áll. A központi bizottság tagjait - ez a bizottság legalább hét tagból kell, hogy álljon - az oktatás- és művelődésügyi minisztérium nevezi ki. A verseny megszervezésére a prágai Nemzeti és Egyetemi Könyvtár mellett működő Központi Tudományos Módszertani Kabinet kapott megbízást. A versenybizottságok a javaslatokat azoknak a jelentéseknek alapján dolgozzák ki, amelyeket a versenyző könyvtárak nyújtanak be helyszínről és tevékenységükről, s amelyeket az illetékes nemzeti bizottság végrehajtó szerve vagy jóvá a könyvtárban végzett helyszíni vizsgálat alapján. A helyi dolgozók közül a felülvizsgálatban részt vesz a könyvtáros, esetleg a művelődési otthon vezetője, más dolgozók és aktivisták, valamint a nemzeti bizottság funkcionáriusai. A vizsgálat eredményéről a könyvtár írásbeli értesítést kap.

4./ Azok közül a könyvtárak közül, amelyek már elnyerték a kerületi nemzeti bizottság elismerő oklevelét, a legjobbakat a járási nemzeti bizottság oktatási és művelődésügyi osztálya felterjeszti a kerületi nemzeti bizottság oktatás- és művelődésügyi osztályának, hogy az javasolja az oktatás- és művelődésügyi minisztérium elismerő oklevelének elnyerésére. A kerületi versenybizottság a helyszínen megvizsgálja a szóbaeső könyvtárak helyzetét és munkáját, és javaslata alapján a kerületi nemzeti bizottság oktatás- és művelődésügyi osztálya a legjobb könyvtárakat kitüntetésre felterjeszti fel az oktatás- és művelődésügyi minisztérium elismerő

oklevelére, vagy esetleg "A kiváló közművelődési könyvtár" cím és embléma odaítélésére. Javaslataát legkésőbb február 15-ig felterjeszti az oktatás- és művelődésügyi minisztériumba. A járási nemzeti bizottságok oktatás- és művelődésügyi osztályai által felterjesztendő javaslatokra a határidőt a kerületi nemzeti bizottság oktatás- és művelődésügyi osztálya határozza meg.

5./ Az említett fokozatok valamelyikével kitüntetett könyvtárnak az a kötelessége, hogy továbbra is mintaszerűen ellássa az előtte álló feladatokat, s ezt a munkát azon a szinten végezze, amelyet a versenyfeltételek előírnak. Amennyiben a könyvtár munkájának színvonala nem felel meg a fenti követelményeknek, a könyvtárat módszertani segítségben kell részesíteni. Abban az esetben, ha a könyvtár munkája még így sem javulna meg, a járási /kerületi/ nemzeti bizottság oktatás- és művelődésügyi osztálya javaslatot tesz a kitüntetésről való megfosztásra. Az oktatás- és művelődésügyi minisztérium, elismerő oklevelétől, vagy a "Kiváló közművelődési könyvtár" címtől és emblémától való megfosztás ügyében az oktatás- és művelődésügyi miniszter dönt a központi versenybizottság javaslatára. A kitüntetett könyvtárak munkáját a járási, kerületi és központi versenybizottságok figyelemmel kísérik és ellenőrzik.

A versenyben való részvétel

1./ A "Kiváló közművelődési könyvtár" cím elnyeréséért folyó versenybe jelentkezhetnek mindazok a közművelődési könyvtárak, amelyek eleget tesznek az alapvető feltételeknek és beküldik jelentkezésüket a járási nemzeti bizottság oktatás- és művelődésügyi osztályához. A további fordulóknban való részvételhez nem kell a jelentkezést meghjítani.

2./ A versenyző könyvtárak nyilvántartását a járási /kerületi/ nemzeti bizottság oktatás- és művelődésügyi osztálya, illetve annak megbízásából a járási /kerületi/ közművelődési könyvtár vezeti.

Eredeti cím: Nové podmínky soutěže Budujeme vzernou lidovou knihovnu.

Megjelent: Čtenář, 1958. 5.sz. melléklet I-VIII.p.